

Zrozumieć prawa człowieka

Autorka: Maja Nenadović

TEMAT

Zajęcia wprowadzające do pojęcia praw człowieka i związanych z nim sprzeczności i wyzwań

KONTEKST

Prawa człowieka są regularnie wspominane i wykorzystywane jako uzasadnienie lub legitymizacja pewnych działań w społeczeństwie (np. demonstracje publiczne), ale osoby uczestniczące rzadko mają szansę zgłębienia paradoksów, wyzwań, sprzeczności i trudności nieodłącznie związanych z napięciami pomiędzy teorią praw człowieka, i ćwiczyć. Celem tego planu lekcji jest umożliwienie osobom uczestniczącym poszerzenia wiedzy na temat praw człowieka w ich złożoności oraz wzbudzenie ich ciekawości i zainteresowania tym tematem.

CELE

- Podnoszenie świadomości na temat praw człowieka
- Budowanie krytycznego myślenia o prawach człowieka i napięciach pomiędzy ich teorią a praktyką
- Unikanie uproszczonego podejścia do praw człowieka, które koncentruje się na samych prawach i pomija skupienie się na odpowiedzialności, obowiązkach i zobowiązaniach
- Zapewnienie osobom uczestniczącym możliwości ponownego przeanalizowania własnych postaw
- Budowanie umiejętności argumentacji osób uczestniczących i wystąpień publicznych
- Interaktywne zaangażowanie całej grupy podczas 45-minutowych zajęć

EFEKTY KSZTAŁCENIA

- Osoby uczestniczące potrafią wymienić i wyjaśnić kilka praw człowieka oraz obowiązki, zobowiązania i odpowiedzialność, które mogą być z nimi powiązane
- Osoby uczestniczące potrafią krytycznie ocenić i zidentyfikować źródła kilku dylematów dotyczących praw człowieka
- Osoby uczestniczące potrafią przedstawić wiele punktów widzenia na dany dylemat lub kontrowersję związaną z prawami człowieka

POTRZEBNE MATERIAŁY I SPRZĘT

Projektor, laptop i głośniki; miękka piłka (pluszowa zabawka) do rzucania; Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (w razie potrzeby wydrukuj infografikę UDHR)

Przebieg zajęć (proces)

Czas trwania: 45 minut (standardowa lekcja)

WPROWADZENIE I ĆWICZENIE: 10 MINUT

Zajęcia rozpoczynają się wprowadzającym filmem krótkometrażowym Benedetty Berti, dostępnym na platformie TED, „Jakie są uniwersalne prawa człowieka?": <https://www.youtube.com/watch?v=nDglVseTkuE> (uwaga: w ustawieniach wideo dostępne są 32 różne napisy, w tym arabski, chorwacki, niemiecki, polski)

Po seansie filmowym odbywa się ćwiczenie „Prawa kontra obowiązki z rzucaniem piłką”.

Rozpoczęcie ćwiczenia polega na wstaniu wszystkich osób uczestniczących i konieczności „zapracowania” na swoje „prawo” do siedzenia.

Proces przebiega w taki sposób, że osoba prowadząca rzuca piłkę do pierwszego (losowego) ucznia, który musi wymienić/określić jedno prawo człowieka. W razie potrzeby musi wyjaśnić, na czym polega to prawo człowieka, podając przykład. Następnie osoba uczestnicząca może rzucić miękką piłkę innej osobie (losowo) i zająć jej miejsce. Osoba prowadząca prosi drugą osobę o wskazanie ewentualnych obowiązków, i zobowiązań w odniesieniu do praw człowieka, które zostały zidentyfikowane przez pierwszego ucznia. Po wyjaśnieniu, jakie są te obowiązki, drugi uczeń również może usiąść. Zanim to zrobi, rzuca miękką piłkę trzeciej osobie uczestniczącej, która następnie musi zidentyfikować (nazwa, wyjaśnienie w razie potrzeby) inne prawo człowieka. Ćwiczenie trwa do momentu, aż wszystkie osoby uczestniczące zajmą miejsca. Osoba prowadząca ma za zadanie aktywne zachęcanie osób uczestniczących poprzez zadawanie (wiodących) pytań i korygowanie niejasnych lub błędnych odpowiedzi.

Na przykład: jeśli pierwsza osoba (Jane) identyfikuje „wolność słowa”, osoba prowadząca pyta drugą osobę uczestniczącą, Johna (który dostał piłkę): „Jaka jest twoja odpowiedzialność lub obowiązek w odniesieniu do wolności słowa Jane? ”

- Należy pamiętać, że w wielu przypadkach osoby uczestniczące mogą używać niejasnego języka i odpowiadać w ten sposób: „Nie wolno mi ingerować w jej wolność słowa. Powiniennem szanować jej wolność mówienia, czego chce i w co wierzy”.
 - W takiej sytuacji należy kontynuować i zapytać Johna: „Czego nie wolno ci robić?”.
 - Poprawna odpowiedź to: „Zabroń jej lub uniemożliwij jej wyrażanie swojej opinii (publicznie).”.
 - W tej sytuacji warto kontynuować zachęcanie i zapytać: „A co, jeśli Jane używa mowy nienawiści i wypowiada złe rzeczy o mniejszości w społeczeństwie?”
- John prawdopodobnie zaproponuje bardziej wyrafinowaną odpowiedź, sugerując, że wolność słowa, choć istotna, może być ograniczona.

DZIAŁANIE FREE2CHOOSE: 15 MINUT

Free2Choose jest narzędziem edukacyjnym stworzonym przez Dom Anny Frank. Osoby uczestniczące z różnych krajów tworzą krótkie filmy, które prezentują współczesne dylematy dotyczące praw człowieka w ich otoczeniu. Następnie przeprowadzają wywiady z przechodniami, aby zbadać różne opinie na ten temat. Omawianie tych dylematów jest użyteczne dla zrozumienia przez osoby uczestniczące istnienia granic praw człowieka oraz trudności w określeniu, które prawa lub wolności są ważniejsze od innych.

Osoba prowadząca powinna najpierw sprawdzić kanał Free2Choose na YouTube i wybrać 1 lub 2 krótkie filmy, które są najbardziej odpowiednie dla grupy, wieku, bieżących wydarzeń/problemów w szkole/mieście/kraju:

<https://www.youtube.com/user/Free2chooseCreate> (uwaga: dostępne są klipy wideo z różnych krajów, w różnych językach i z różnymi opcjami napisów)

Po obejrzeniu wybranego filmu krótkometrażowego osoba prowadząca powinna zatrzymać film w momencie, gdy pod koniec na ekranie ponownie pojawi się dylemat praw człowieka lub pytanie do dyskusji.

Następnie podziel klasę na mniejsze grupy (nie więcej niż 6 osób w każdej grupie).

Każda grupa powinna posiadać miękką piłkę lub zmiętą kartkę papieru, która może pełnić rolę improwizowanej miękkiej piłki do ćwiczenia podrzucania piłki Zgadzam się/Nie zgadzam się.

Przed przystąpieniem do zadania osoba prowadząca powinna wybrać 2 osoby (np. Jane i Johna), aby zademonstrować zasady zadania reszcie klasy. Rozpoczynając od postawionego pytania/dylematu, osoba prowadząca powinna przedstawić argument/opracowaną opinię, a następnie rzucić piłkę Johnowi i powiedzieć: „Zgadzasz się ze mną”.

- John musi teraz przedstawić argument potwierdzający pierwotnie przedstawiony przez osobę prowadzącą argument/opinię/stanowisko w kwestii dyskusji.
- Kiedy John rzuca piłkę do Jane, instruuje ją, z jakiego punktu widzenia ma się spierać, mówiąc: „Nie zgadzasz się ze mną” (lub „Zgadzasz się ze mną”).

Celem tego ćwiczenia jest, aby uczestnicy byli zawsze czujni, ponieważ nigdy nie wiedzą, kiedy piłka spadnie w ich stronę. Muszą także szybko stanąć na nogi, ponieważ punkt widzenia, z którego oczekuje się od nich argumentowania w kwestii dyskusji, niekoniecznie jest tym, który dzielą lub z którym się identyfikują.

Zasady obowiązujące w niewielkich grupach (min. 4, maks. 6 członków) to:

- Trzymaj się zaleceń dotyczących argumentacji.
- Nawet jeśli jest to sprzeczne lub sprzeczne z Twoją osobistą opinią;
- Nie należy powtarzać argumentu, który został już użyty przez inną osobę;
- Każda osoba uczestnicząca prezentuje argument podwójnie (najlepiej 3-krotnie, jeśli to możliwe).

Podczas tego ćwiczenia, osoba prowadząca ma rolę podchodzenia i słuchania różnych argumentów prezentowanych w różnych grupach.

DYSKUSJA KOŃCOWA: 10 MINUT

Podczas ostatniej części zajęć osoba prowadząca zachęca osoby uczestniczące do refleksji na temat swoich doświadczeń z dyskusji: co im się podobało? Co było dla nich trudne? Czy coś ich zaskoczyło podczas tych zajęć?

ŹRÓDŁA

Już uwzględnione w harmonogramie zajęć.

INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

Informacje dotyczące implementacji opcji „Alternatywa adaptacyjna” są dostępne w wyjaśnieniu metody Jigsaw Method of Cooperative Learning: <https://www.schreyerinsitute.psu.edu/pdf/alex/jigsaw.pdf>.

Zajęcia mają na celu zaangażowanie wszystkich osób uczestniczących w ich realizację. Niektórzy mogą wykazywać większy entuzjazm niż inni, ale wszyscy powinni brać udział w dyskusjach i ćwiczeniach. Można przetestować efekty uczenia się osób uczestniczących, proponując im inny dylemat praw człowieka lub krótki film na początku następnych zajęć i poprosić ich o podanie 3 argumentów za pytaniem i 3 argumentów przeciwko proponowanemu pytaniu, aby sprawdzić ich zdolność do zatrzymywania wiedzy i krytycznego myślenia.

POMYSŁY NA PRACĘ DOMOWE

To zadanie może być także przypisane jako praca domowa, aby wymagało od osób uczestniczących pracy przed kolejnymi zajęciami.

Możesz również zasugerować osobom uczestniczącym wybór jednego pytania (lub przypisanie im losowo), na podstawie którego będą musieli napisać krótkie eseje (maksymalnie 500 słów), np.:

- Dlaczego występują napięcia między teorią a praktyką praw człowieka?
- Dlaczego obywatelstwo i państwowość są często kluczowym warunkiem realizacji praw człowieka? (Alternatywnie, dlaczego kraje nie przyjmują wszystkich uchodźców, skoro oni, podobnie jak wszyscy inni ludzie, powinni mieć swobodę przemieszczania się?)
- Które prawo człowieka uważasz za najbardziej interesujące i dlaczego?

ALTERNATYWNE ZASTOSOWANIE

W przypadku grupy bardziej zaawansowanej możliwe jest przeprowadzenie grupowej układanki, podczas której klasa zostaje podzielona na 3 grupy, z których każda analizuje jedną generację praw człowieka. Grupy przeprowadzają krótkie badania w internecie, studiują dodatkowe materiały dostarczone przez osobę prowadzącą a następnie prezentują swoje ustalenia pozostałym członkom grupy. Taka forma działania ułatwiłaby debatę klasową pomiędzy trzema grupami, pozwalając na dyskusję na temat tego, która generacja praw człowieka jest ważniejsza lub bardziej istotna dla współczesnego świata.

IMPLEMENTACJA ONLINE

Tę lekcję można łatwo przenieść do środowiska edukacji online, uwzględniając jej oparcie na różnych klipach wideo na platformie YouTube. Ćwiczenie „Prawa kontra obowiązki” można przeprowadzić, gdy wszyscy uczestnicy podnoszą swoje wirtualne ręce, a następnie opuszczają je po zabraniu głosu. Ćwiczenie „Zgadzam się / Nie zgadzam się z rzucaniem piłką” można zastosować w wirtualnych pomieszczeniach grupowych po wyjaśnieniu zadania i jego podstawowych kroków przez osobę prowadzącą.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Treść tego materiału nie odzwierciedla oficjalnej opinii Unii Europejskiej.

Odpowiedzialność za informacje i poglądy wyrażone w tym materiale spoczywa wyłącznie na autorze (autorach).